

Eudka Cervanová, a Komen-ský Egyetem Orvostudományi Karának másodéves hallgatója 1976 július első hetében évfolyamtársaival együtt a bratislavai építőtáborban dolgozott. Július 9-én, pénteken este az UNIC-klubban látták utoljára. A diszkóról tíz óra tájt távozott azzal, hogy éjjel előtt indul a vonatja Kassára (Košice), ahová barátjához, Richardhoz készült. A megbeszélte találkára azonban nem érkezett meg.

Hétfőn az apa a közbiztonsági szerveknek jelentette leánya eltűnését.

Szerdán a Szenc (Senec) melletti Feketenyék (Čierna Voda) egyik lakója ismeretlen fiatal leány holttestét fedezte fel a Feketevíz-patakban. A leány keze kötéllel volt hátra kötve, testének alsó része lemeztelenítve.

A holttestben az apa felismerte leányát.

1976. július 9-én délelőtt Nitráról világos színű 125-ös Fiat robog Bratislava felé. Utasai a 22 éves Roman Brázda, a prágai Képzőművészeti Akadémia hallgatója, a 22 éves Miloš Kocúr, a Nitrai Mezőgazdasági Főiskola másodéves hallgatója, és a 22 éves Stanislav Dóbravický sofőr, hogy barátaikkal, a 23 éves Jura Lachman gépésszel és a 22 éves Pavol Bedáč gépészmérnök-hallgatóval Bratislavában találkozzanak. Egyszerűen a 25 éves Milan Andrásik, frissen végzett építésmérnök és a 28 éves František Čerman mérnök, egy külkereskedelmi vállalat dolgozója barátnőikkel megegyeznek, hogy a nitrai havorkokkal a malomvízgyi (Mlynská dolina) diákkotthon klubjában találkoznak.

Eudka és társai számára munkával teli, forró nyári nap ez a péntek. Boldog, mert levelet kapott kedvesétől, Richardtól, akivel harmadik éve ismerik egymást.

„Kedvesem, tudod-e, hogy ma épp ezredik napja, hogy egymáséi vagyunk? És még ezen a napon sem lehetünk együtt. Nagyon szeretnék veled lenni, ezért ha tudsz, pénteken gyere a Tatran gyorsvonattal, várni foglak az állomáson.”

Eudka rohant a vasútállomásra, de már nem kapott helyjegyet a Tatranra, telefonált Kassára, és a fiúval úgy egyeztek meg, hogy az éjjeli gyorsal utazik.

Ekkor még Eudkának semmi köze sincs irásunk többi szereplőjéhez. Sem ő, sem a hét férfi még nem sejtik, mi vár rájuk, mibe keverednek, mit követnek el az éjszaka folyamán. Este még valamennyien feddhetetlen, boldog fiatalok, tele tervekkel, mint minden huszonéves, kurta múlttal és kecsegtető jövővel.

Eudka évfolyamtársaival elmegy a klubba, hiszen az éjjeli vonat indulásig van még néhány órája. Az alakulófélben levő Elán együttes játszik, a hangulat nagyszerű, az egyik asztalnál a nitrai fiúk csoportja ül, hangoskodnak, az asztal alá dugott üvegből bort iszogatnak, a klubban ugyanis tilos az alkohol fogyasztása. Eudka egyik szemével az óráit nézi, de közben táncol, szórakozik; tíz óra után aztán felmegy a 648-as szobába a táskájáért. Az egyik fiú, évfolyamtársa felajánlja, hogy elkíséri a buszmegállóig. Az események ettől kezdve nagyon gyorsan peregnének. Eudka életének percel meg vannak számlálva.

Az előcsarnokban Kocúr, aki már a klubban felfigyelt Eudkára, beleköt a leány kísérlőjébe, de az higgadtan figyelmezteti: hagyj békén Eudkát! A civakodás közben kiszóródik az utazótáska tartalma, Brázda gyorsan összeszedi a holmit azzal a szándékkal, hogy a

leányt ezzel is zsarolják, és kénytelen legyen engedelmessé válni, de az hajthatatlan.

A fiúk viszont szórakozni akarnak, hiszen még csak fél tizenegy. A terv már a klubban megszületett és nagyon konkrét: házbulli sztriptízzel, és az ilyesmi nők nélkül nem megy. Döntenek: ha a lány nem megy jószántából, viszik erőszakkal.

A világos Fiat startol, majd kikapcsolt motorral világítás nélkül lassan megindul lefelé a lejtős úton Eudka nyomában. A buszmegálló közelében érik utol a leányt, Kocúr és Andrásik megragadják és betuszkolják az autóba. A leány védekezik, segítségért kiabál, az esetnek több szemtanója van.

Két lány, akik abban az időben hazafelé tartottak a diákkotthonba, tanúvallomásukban így emlékeznek vissza az esetre: „Láttuk, amint egy világos színű kocsiba betuszkolnak egy segítségért kiáltó lányt, majd a kocsi elrobogott.” Ugyanígy vallott Eudka évfolyamtársa is, aki vállalkozott arra, hogy elkíséri a leányt, és aki a szembesítéskor felfigyelt az „emberrabló” csoport három tagjára. Eudka kiáltásait tisztán hallották a közeli házak lakói is, akik szintén tanúvallomást tettek. Egy lány jelentette a furcsa esetet az építőtábor vezetőjének is, aki azt hitte, hogy csak valamilyen diákcserje, ezért az esetnek nem szentelt különösebb figyelmet. Mint ahogy azok sem, akik a diákkotthon ablakából, balkonjáról látták, hallották, mi történik odalenn.

Pedig senki sem szokott jókedvében kétségbeesetten segítségért kiáltozni,

Sose kedvelte az idegfeszítő krimiket, ahol a szemtanókkal nagyon egyszerűen elbánnak, elteszik őket láb alól, nem tudja, hogy amikor fenyegetőzik, az életével játszik, nem feltételezi, hogy az alkohol hatása alatt mire képes ez a hét fiatalember, Dóbravický kapcsol a leggyorsabban:

— Nem! Erőszak még barátok között is 5–8 év. Ez aztán jól betenne nekünk...

Még van idő megnyergelni a félelmet, még lehetne fizetni amúgy férfian-

HIDEGVÉRREL

ezeknél Eudka viselkedéséből nagyon is nyilvánvaló volt, hogy nem önkéntesen szállt be a kocsiba.

Huszonkét óra harminc perc. A kocsi, amelynek utasai között egy további medika, Viera Zimáková ül, nagy sebességgel halad, útközben csaknem elűt egy idősebb ittas embert. Le is állnak, és kishíján megverik a majdnem poruljárt embert.

Megérkeznek Prievozba a Varínska utcába, ahhoz a házhoz, ahol nemrég Andrásik és Čerman albérlokként laktak. A kulcsaik még megvannak, sőt ismerve a házlasszony szokásait, abban is bizonyosak, hogy a ház aznap üres. Így is van. Kulcsaik simán nyitják az ajtót, és mire megérkezik a másik autót, már javában szól a magnó, folyik a bor, Eudkát is kínálják. Ő azonban kétségbeesetten hajtogatja, hagyják őt békén elmenni, indul a vonatja...

— A vonatod? Megy később is — válaszolják és amikor nem hajlandó velük inni, lefogják, és egyikük erőszakkal a szájába önti az italt, Dóbravický arcul üti.

A szórakozás a tetőfokára hág, a fiúk kezdenek követelőzni: legyen csoportos szex. Részedik Zimákovát, hogy vetkőzék le, hátha azután Eudka is kedvet kap. Eudka azonban továbbra is kétségbeesetten könyörög, sír, engedjék őt el, utaznia kell.

A férfiaknál betelik a pohár, elvesztik türelmüket. Erőszakkal levetkőztetik, és négyen megerőszakolják: Kocúr, Andrásik, Dóbravický és Brázda; Čerman és Bedáč „csupán” segédkeznek az aktusnál. Zimáková és Lachman egy másik helyiségben tartózkodnak.

Eudka nem vesztí el eszméletét, megálázva fekszik a heverőn, de már a síráshoz sincs nagyon ereje. Kétségbeesésében azzal fenyegetőzik, hogy feljeli őket: „Szörnyetegek vagytok, feljelitek benneteket...”

Egy pillanatra valamennyien kijózanodnak, felfogják tettük esetleges következményeit, ez a lány valóban mindenre képes. Amolyan férfibulinak vélték az egészet, azt gondolták, elszórakoznak a kis csajjal, ő meg egyszerűen fenyegetőzik.

Eudka rövid élete alatt még nem találkozott a rosszal, a brutalitással, az erőszakkal, nem tudja, mit válthat ki, ha a pisilákoló tűzre rádob egy hasábot.

szan az elkövetett szörnyűségeikért, még lehetne vállalni a következményeket. Csakhogy lakói a tettekért, vállalni a következményeket csak igazi bátor férfiak tudják, azok, akikben valahol, az elkövetett rossz után is szunnyad egy kis lelkiismeret.

Andrásik azt javasolja, hogy tegyék őt el láb alól, és ezzel elkezdődik a filmekből ismert horror. Hogy ne piszkítsák be a saját életüket, feláldoznak egy életet. A másikat sorsot húznak, ki legyen az a kettő, aki elköveti a gyilkosságot: Kocúr és Andrásik. A többiek is jelen lesznek, bűnrészességgel akarják biztosítani a hallgatást. Eudka tanúja a szörnyű döntésnek, de tehetetlen, a halál gépezetét már nem lehet megállítani.

Először a Dunába akarják dobni, de ezt a javaslatot elvetik azzal, hogy a holttestet hamar megtalálják. Brázda javaslatára egy Szenc melletti termálforráshoz hajtanak. Előzőleg azonban hátra kötözik a leány kezét, a száját befűtik zsebkeendővel, és egy pokrócra tekerve viszik ki a kocsiba. Sietve összetakarítanak a házban, felébresztik Lachmant és Zimákovát, majd a halálosztog elindul Szenc felé.

A két kocsi leparkol a forrás mellett. Még lenne idő meggondolni mindent, lenne, csak hogy gondolkodásra csupán a józan ember képes. A leányt bevizik a vízbe és belefojtják, de pánikba esnek. Nem, nem a tett szörnyűsége miatt, hanem attól való félelmükben, hogy a fürdőzők másnap ráakadnak a holttestre. Ezért átvizik a közeli Feketevíz-patakba, ahol szerdán rátalál egy helybéli lakos.

Az autókön csapódnak az ajtók, az egyik kocsi Bratislava, a másik Nitra irányába veszi útját. A gyilkosok hazatérnek. A tettet követő napjaik félelemmel telnek, néhányuknak — bevallásuk szerint — lelkiismeret-furdalása is van, főleg amikor a rádió és az újságok is hírt adnak a megtalált holttestről. A halálosztog ismét összejön, tanácskoznak, ki vállalja az egészet, nem tudnak megegyezni, tovább hallgatnak, és ha igaz az állításuk, akkor szenvednek is a bűn terhe alatt.

A nyomozás eredménytelen, a gyilkosok végleg megnyugszanak. Elők életüket, befejezik tanulmányukat, megnősülnek, családot alapítanak, munka-

helyükön tisztelik őket, mint szakembereknek szép jövőt jósolnak valamennyiüknek, erkölcsi profiljuk tiszta, akár a ma született gyermeké.

A közbiztonsági szervek ezer és ezer embert hallgatnak ki, a legbizonytalanabb nyomon is elindulnak, kivizsgálják, öt évig tart, míg mindent felgöngyölítenek, és egy nap egyazon órában hét embert tartóztatnak le, akiknek nevét már ismerjük.

Először csodálkoznak, nem értik, mi történik velük, mindent tagadnak, nem emlékeznek semmire, nem ismerik egymást, nem ismerik Eudkát, és amikor már valamennyien beismerő vallomást tesznek, Bedáč még mindig tagad. A bíróság előtt azonban valamennyien visszavonják tanúvallomásukat, minden eszközzel és módszerrel megpróbálják nehezíteni a vizsgáló szervek és a bíróság munkáját. Magatartásukban minden fellelhető, csak az őszinte megbánás nem.

1983. április 25-én a Szlovák Szocialista Köztársaság Legfelsőbb Bírósága jogerőre emelte a Bratislavai Kerületi Bíróság 1982. szeptember 22-én hozott ítéletét. Az ítélet végleges és megfellebbezhetetlen:

Jura Lachman — négyévi szabadságvesztés,

Pavol Bedáč mérnök — nyolcévi szabadságvesztés,

František Čerman mérnök — tizenkét évi szabadságvesztés,

Stanislav Dóbravický — tizennyolc évi szabadságvesztés,

Milan Andrásik mérnök — huszonkét évi szabadságvesztés,

Miloš Kocúr mérnök — huszonnégy évi szabadságvesztés.

A tett és az ítélet elgondolkodtatásra készítő. Fiatalkorban különlegesen brutális, élvhajbúszatból elkövetett tetteről van szó. A bíróság küldetése az igazságtételt, a mi küldetésünk az elemzés.

Bizonyára sokan kérdezik, miért csak most, hat év elteltével került sor az ügy lezárására, a tettesek eltűlésére, hiszen a vizsgálatok kimutatták, hogy nem egy szemtanú közelebből ismerte Eudkát, és legalább ketten, ha biztosan nem is tudták, de sejtették az összefüggéseket a lány meggyilkolása és a diszkón hangoskodó csoport között. Vállalniuk kellett volna, ezzel szemben akkor, 1976-ban, letagadták még azt is, hogy részt vettek a diszkón, és elhallgatták az eset kivizsgálása szempontjából döntő fontosságú körülményeket. Kétségbe vonjuk, hogy elégséges-e az ilyen emberek erkölcsi elmarasztalása, hiszen ez nem pusztán könnyelműség, feledékenység, hanem az igazságtétel szándékos megátalása. A kivizsgálás során tanácsstalanságra, félelemre hivatkoztak, de nem a lelkiismeretüktől félték.

Második kérdésünk nem érinti szorosan az esetet. Az eltűntek valamennyien harmonikus családi életet éltek, szívesen emlékeznek vissza gyerekkorukra, szüleik minden anyagi és szellemi igényüket teljesítették, szó szerint minden igényüket. Mégis miért váltak ezek a jól nevelt, művelt, öntudatos fiatalemberek egy éjszakra szörnyetegekké, mi váltotta ki cinizmusukat, könyörtelenségüket, azt, hogy elvakultságukban elvették egy fiatal lány életét?

1976. november 10-én a palárikovói temetőben egy egyszerű sírkő mellett egy kis csoport gyülekezik: az évfolyamtársak, Richard meg a szülők.

— Eudka ma lenne húszéves...

Születésnap tortát helyett hatalmas csokor fehér szegfű. Nem az finnepelet kezébe, a sírjára.

Feldolgozta:
ZÁCEK ERZSÉBET